

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การดำเนินการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการใช้แบบฝึกทักษะ การอ่านจับใจความ โดย แผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้แผนผังความคิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังใช้แบบฝึก โดยประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาลวัดลุ่มมหาชัยชุมพล อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ภาคเรียน ที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวนนักเรียน 3 ห้องเรียน รวม 101 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็น นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/2 โรงเรียนเทศบาลวัดลุ่มมหาชัยชุมพล อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวนนักเรียน 35 คน ซึ่งได้มาจากการใช้วิธีสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น คือแบบทดสอบวัดผล สัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะการอ่านจับใจความสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3 เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .88 ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการ ทดลองโดยนำแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้แผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 ที่สร้างขึ้นและหาคุณภาพเบื้องต้นแล้ว ไปใช้กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3/2 โรงเรียนเทศบาลวัดลุ่มมหาชัยชุมพล อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวนนักเรียน 35 คน เมื่อนักเรียนปฏิบัติแบบฝึกครบทุกเล่มแล้ว ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะการอ่านจับใจความสาระ การเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 แล้วนำผลการทดลองไปวิเคราะห์เพื่อหา ประสิทธิภาพ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าร้อยละ ค่าความเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD) และค่าที ($t - test$) แบบ Dependent Samples

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้มีผลสรุปการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. ได้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้แผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพ 83.42 /85.71 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 เพื่อใช้สำหรับเสริม การสอนของครูซึ่งทั้งหมด 5 เล่ม คือ

แบบฝึกเล่มที่ 1 การอ่านจับใจความเนื้อความเชิงบรรยายรายละเอียด

แบบฝึกเล่มที่ 2 การอ่านจับใจความเนื้อความเชิงเป็นเหตุเป็นผล

แบบฝึกเล่มที่ 3 การอ่านจับใจความเนื้อความเชิงปัญหาและแนวทางแก้ไข

แบบฝึกเล่มที่ 4 การอ่านจับใจความ เนื้อความเชิงเปรียบเทียบ

แบบฝึกเล่มที่ 5 การอ่านจับใจความเนื้อความเชิงเรียงลำดับขั้นตอนและลำดับเหตุการณ์

2. ผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ โดยใช้แผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยแบบฝึก ทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้แผนผังความคิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่า ก่อนเรียน สอดคล้องกับสมมติฐานของการศึกษา

อภิปรายผล

1. จากผลการศึกษาค้นคว้าวิจัยในการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้ แผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สามารถนำมาสู่การอภิปรายได้ดังต่อไปนี้

1.1 ผลการหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้แผนผัง ความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้ แผนผังความคิดมีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.42/ 85.71 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า

1.1.1 การสร้างแบบฝึกมีการเลือกเนื้อหาที่หลากหลายอยู่ในความสนใจของ นักเรียน มีการจัดลำดับเนื้อหาและกิจกรรมจากง่ายไปหายาก นักเรียนสามารถเรียนรู้ทักษะ การอ่านจับใจความสำคัญได้จากแบบฝึกด้วยตนเอง มีการศึกษาค้นคว้าวิธีการสร้างแบบฝึก มีการปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องทั้งจากคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนวิชาภาษาไทย มีการทดลองหาประสิทธิภาพแบบฝึกแบบรายบุคคล และแบบกลุ่มย่อยก่อนที่จะนำไปทดลอง ภาคสนามคือทดลองกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ทำให้แบบฝึกมีความสมบูรณ์ทั้งเนื้อหา ภาษา ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของการสร้างแบบฝึกของซีลส์และกลาสโกว์ (Seels & Glasgow, 1990, p. 3) ที่กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างแบบฝึกโดยเริ่มจากการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้เรียนและ เนื้อหา นำผลการวิเคราะห์มากำหนดรูปแบบการสอนก่อนนำไปใช้ เมื่อใช้แล้วมีการปรับปรุง และนำไปทดลอง ประเมินผล และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของบุญยาพร ปฐมพัฒนา (2543, หน้า 84) ที่พบว่าแบบฝึกที่มีประสิทธิภาพเนื่องจากการปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องจาก การใช้ในกลุ่มย่อย ทั้งในด้านเนื้อหา ภาษา ซึ่งจะเห็นได้ว่า การดำเนินการให้ได้แบบฝึกที่มี

ประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีการพัฒนาตามลำดับ มีการประเมินผลการใช้และปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ตลอดเวลา สอดคล้องกับผลการวิจัยของน้ำอ้อย อริยะสุขสกุล (2546, หน้า 90) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบฝึกการอ่านจับใจภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่าแบบฝึกมีประสิทธิภาพ 90.67/93.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานกำหนด และงานวิจัยของ ทศนีย์ แก้วงาม (2550) ได้พัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ 84.58/ 83.36 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้เช่นกัน ทั้งนี้เนื่องจากความสมบูรณ์ของแบบฝึกที่สร้างขึ้นอย่างมีระบบ และผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ นำมาปรับปรุงแล้วจึงนำไปใช้ แล้วปรับปรุงอีกครั้ง แล้วจึงนำไปใช้กับกลุ่มทดลอง ทำให้ได้แบบฝึกที่มีประสิทธิภาพ จากผลการทดลองและงานวิจัยต่าง ๆ แสดงให้เห็นว่า การสร้างแบบฝึกที่มีประสิทธิภาพ ย่อมมีผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนด้วยแบบฝึกได้ผลสูงกว่าก่อนการใช้แบบฝึก

1.1.2 ในแบบฝึกแต่ละเล่ม ผู้วิจัยได้วางแผนการจัดการเรียนรู้โดยกำหนดกิจกรรม ในแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบการใช้แบบฝึกและสื่อการสอนไว้อย่างชัดเจน โดยการนำรูปแบบการสอนของกานเขมาประยุกต์ใช้ในขั้นการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งมีทั้งหมด 4 ขั้น ในขั้นให้แนวการเรียนรู้จะเป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับการอ่านจับใจความโดยใช้แผนผังความคิด ตั้งแต่การให้นักเรียนอ่านคำชี้แจงและจุดประสงค์การเรียนรู้ ตลอดจนการชี้แนะให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับบทอ่านที่มีเนื้อความต่าง ๆ ของแบบฝึกแต่ละเล่ม ได้ศึกษาถึงการปฏิบัติตนในขณะที่อ่านและวิธีการเขียนแผนผังความคิดตลอดจนให้ศึกษาตัวอย่างซึ่งครูผู้สอนจะเป็นผู้คอยอธิบาย ให้ความรู้จนนักเรียนเข้าใจกันทุกคน จึงเริ่มให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ครูจะเป็นผู้คอยชี้แนะในขณะการปฏิบัติกิจกรรมในแบบฝึก ในขั้นนี้จะป็นขั้นตอนของการลงมือปฏิบัติจนครบทุกขั้นตอนในแต่ละแบบฝึก ซึ่งเป็นวิธีการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ โดยให้นักเรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเองมากที่สุด (บุญเกื้อ คอรวาเวช, 2543, หน้า 92) ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ โดยครูมีบทบาทในการกระตุ้นช่วยให้นักเรียนคิดและใช้ความสามารถในการอ่าน ทำให้สามารถเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ในที่สุด (สุนทร สันธพานนท์, 2545, หน้า 291)

1.1.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดในแบบฝึกแต่ละเล่ม เป็นการจัดกิจกรรมที่ฝึกให้นักเรียนได้นำความคิดหรือข้อเท็จจริงมาเขียนเป็นแผนภาพเพื่อให้จำเรื่องราวต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้นดีกว่าการอ่านตำราหลาย ๆ ครั้งและบรรยายด้วยคำพูด แต่แผนผังความคิดได้จัดเรื่องราวเป็นเครื่องหมายหรือแผนภาพ จึงทำให้นักเรียนจำเรื่องราวได้อย่างแม่นยำ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งผู้เรียนจะต้องอาศัย ทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้าน คือการฟัง การพูด

การอ่านและการเขียนและใช้ความคิดรวบรวมความรู้ข้อเท็จจริงมาจัดทำเป็นแผนผังความคิด เป็นการเสริมแรงการเรียนรู้ ทำให้การเรียนรู้มีความหมายมากขึ้นสอดคล้องกับทฤษฎีสัมพันธภาพ การเชื่อมโยงของธอร์นไคด์ (Thorndike) ที่ว่า การเสริมแรง รางวัลหรือความสำเร็จ จะส่งเสริม การแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ หรือก่อให้เกิดการเรียนรู้ขึ้น (ประสาธน์ อิศรปรีชา, 2547, หน้า 220) สำหรับการอ่านจับใจความเมื่ออ่านแล้วนำมาเขียนแผนผังความคิดจะเป็นการสรุปเนื้อหาที่อ่านให้ เป็นรูปธรรมได้อย่างชัดเจน เป็นการถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน ได้มากยิ่งขึ้นและ ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจได้ง่าย มองเห็นภาพรวมของเนื้อหาได้เป็นอย่างดีสามารถจับ ประเด็นได้ครบถ้วนสมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของมนัส บุญประกอบ (2545, หน้า 26 - 27) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแผนผังความคิดไว้ว่าเป็นแผนผังมโนทัศน์ ช่วยให้เห็นภาพรวมได้ อย่างชัดเจนและรวดเร็ว จากเหตุผลดังกล่าวจึงเป็นสาเหตุทำให้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ โดยใช้แผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.42/ 85.71 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพร กอนวงศ์ (2548) ที่ได้สร้างชุดฝึกทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้แผนภาพโครงเรื่อง แล้วพบว่าประสิทธิภาพ ของชุดฝึกที่สร้างขึ้นเท่ากับ 87.50/ 85.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่กำหนดไว้ ซึ่งใน แต่ละชุดฝึกได้ให้นักเรียนฝึกทำแผนภาพโครงเรื่องจากเรื่องที่อ่าน ทำให้นักเรียนเกิดความรู้ความ เข้าใจ สามารถจับใจความสำคัญได้ โดยดูจากคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะความเข้าใจ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนริศรา สุนทรราช (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนา แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 87.72/ 86.36 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ มาตรฐานที่ตั้งไว้ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้แผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยหลังการใช้แบบฝึกนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ สูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้เนื่องจาก

2.1 การใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ของนักเรียนเป็นการฝึกฝนและทำซ้ำ ได้ด้วยตนเองทำให้เพิ่มทักษะทางภาษามากขึ้น ประกอบกับแบบฝึกมีความน่าสนใจทั้งเนื้อหา และภาพการ์ตูนที่นำมาประกอบ รวมทั้งกิจกรรมในแต่ละแบบฝึกที่ไม่ยากเกินไปสำหรับเด็กชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3

2.2 การที่นักเรียนได้ตอบคำถามหลังเขียนแผนผังความคิดเรียบร้อยแล้วจะเป็น

การทบทวน ย้ำความเข้าใจในเรื่องที่อ่านมากยิ่งขึ้นทำให้นักเรียนได้จับประเด็นของเรื่องที่อ่าน สมบูรณ์และครบถ้วน เมื่อนำมาตอบคำถามจะทำให้นักเรียนมีความรู้ความจำแม่นยำมากขึ้น

2.3 การนำเทคนิคการเขียนแผนผังความคิดมาช่วยในการอ่านจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ง่ายเพราะจะช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นภาพรวมของเนื้อหา เข้าใจเนื้อหาสาระอย่างเป็นระบบ เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย สามารถมองเห็นความสัมพันธ์และประเด็นสำคัญของเนื้อหาสาระได้อย่างรวดเร็ว (อรจริชัย ฤๅณ ฤๅณ, 2539, หน้า 200) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการใช้เทคนิคการเขียนแผนผังความคิดของสุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำว่าการจดบันทึกด้วยแผนภาพ สัญลักษณ์และสีสันทัน เป็นการช่วยการทำงานของสมอง ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ทำให้เห็นภาพการสรุปเรื่องที่อ่าน ภาพ สัญลักษณ์และสีสันทันจะช่วยดึงดูดสายตาและช่วยเพิ่มความจำมากขึ้น (สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ, 2543, หน้า 81) จากเหตุผลดังกล่าวจึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังการใช้แบบฝึกสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปรียานันท์ ไวยเวช (2548) ที่สรุปได้ว่าเทคนิคการเขียนแผนผังความคิดสามารถใช้พัฒนาความสามารถของนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้จากเรื่องที่อ่านในด้านการวิเคราะห์และการสังเคราะห์ได้ดีกว่าโครงเรื่องอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 ส่วนงานวิจัยของจินดา ทองซุ่นห่อ (2549) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลการใช้เทคนิคแผนที่ความคิดตามแนวคิดของโทนี บูซาน เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนทรงวิทยศึกษ พบว่านักเรียนมีพัฒนาการด้านทักษะการอ่านจับใจความสูงขึ้นเป็นลำดับและมีคะแนนทักษะการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากการใช้แผนผังความคิดสามารถส่งเสริมกระบวนการทำงานของนักเรียนและกระบวนการคิดจากแผนผังความคิด ทำให้นักเรียนเกิดผลงานที่หลากหลาย สามารถสร้างความคิดจากแผนผังความคิดที่ได้ฝึกฝนนำไปใช้กับการเรียนในสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ได้ ส่วนงานวิจัยของดวงพร นิลสดี (2551) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือกับแผนผังความคิดสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 เช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากผลการศึกษาพบว่าแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้แผนผังความคิดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เมื่อดำเนินการทดลองมีรายละเอียดที่ต้องศึกษาก่อนการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนั้นก่อนการใช้แบบฝึกเพื่อให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ครูต้องเตรียมความพร้อมเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับบทเรียนก่อน โดยศึกษาแผนการจัด

การเรียนรู้ ซึ่งผู้ศึกษาได้ดำเนินการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนของงาน เตรียมใบงาน และใบความรู้ พร้อมศึกษาข้อมูลล่วงหน้า เพื่อให้คำแนะนำนักเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรม รวมถึงการจัดโต๊ะเรียนในห้องเรียนให้เหมาะสมครูสามารถเดินดูนักเรียนได้ทั่วห้อง ซึ่งจะช่วยให้กิจกรรมการเรียนการสอนและการใช้แบบฝึกได้ผลยิ่งขึ้น

1.2 ขณะดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ครูต้องมีบทบาทในการให้ความช่วยเหลือ นักเรียนที่ไม่เข้าใจ ในระหว่างการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ พบว่าอุปสรรคในบางครั้ง ครูต้องแนะนำหรือยกตัวอย่างเพิ่มเติมจนทำให้เวลาในการจัดการเรียนการสอนเกินเวลาที่กำหนด ครูอาจมีการยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมหรืออาจต้องอธิบาย ให้คำปรึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล ในเวลาอื่นนอกห้องเรียนก็ได้

1.3 วิธีการจัดการเรียนรู้ต้องมีการจัดเตรียมอย่างเป็นระบบ ทำให้เมื่อจัดการเรียน การสอนแล้วไม่มีปัญหา ส่งผลให้นักเรียนเกิดความสนใจในการจัดการเรียนรู้ และเรีย การปฏิบัติงานอย่างมีขั้นตอน

1.4 จากผลการศึกษาพบว่านักเรียนให้ความสนใจในเรื่องที่นำมาจัดกิจกรรมใน แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ดังนั้นการเลือกเนื้อหาที่นำมาจัดกิจกรรมในแบบฝึกควรเป็น เรื่องที่อยู่ในความสนใจของนักเรียน เนื้อเรื่องไม่ยาวหรือยากจนเกินไปเพราะนักเรียนจะเกิด ความเบื่อหน่าย เนื้อหาของแบบฝึกควรมีความหลากหลายควรเป็นเรื่องที่อยู่ใกล้ตัวของนักเรียน และมีความทันสมัย เพื่อให้นักเรียนได้ประสบการณ์ในการอ่านเพิ่มขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาและพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้แผนผัง ความคิด กับกลุ่มเป้าหมายในระดับชั้นอื่น ๆ ด้วย

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบด้านการอ่านของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะ การอ่านจับใจความ โดยใช้แผนผังความคิด กับสื่อหรือวิธีการสอนอื่น ๆ

2.3 ควรมีการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการใช้แบบฝึกทักษะการอ่าน จับใจความโดยใช้แผนผังความคิด เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญด้วย

2.4 ควรมีการศึกษาและสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้แผนผัง ความคิดประกอบสื่ออื่น ๆ เช่น สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อมัลติมีเดีย เป็นต้น เพื่อให้นักเรียนมีความรู้สึกร ื่นเต้น เ้าใจ ในการเรียนมากขึ้น

2.5 ควรมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายโดยเปลี่ยนจากการสอนอ่านแบบเทคนิค การใช้แผนภาพความคิด เป็นวิธีการสอนแบบอื่น เช่น การใช้เทคนิคการสอนอ่านแบบ SQ3R การใช้แผนภาพโครงเรื่อง การอภิปรายกลุ่ม 4 MAT และวิธีอื่น ๆ เป็นต้น